

Милица Д. Митић
<https://orcid.org/0009-0003-9704-7832>
ОШ „Јован Јовановић Змај”
Врање

УДК 050.ЛИНГВОМЕТОДИКА "2024"(049.32)
DOI 10.46793/Uzdanica22.3.189M
Оригинални научни рад
Примљен: 12. јануар 2026.
Прихваћен: 13. фебруар 2026.

ПОКРЕТАЧ ИНОВАЦИЈА: ЧАСОПИС *ЛИНГВОМЕТОДИКА*

(*Лингвометодика*, год. 1, бр. 1, Ниш, Филозофски факултет, 2024, 206 стр.)

Часопис *Лингвометодика*, чији је оснивач и издавач Филозофски факултет Универзитета у Нишу, посвећен је истраживањима и развоју наставе српског језика у различитим образовним и социolingвистичким контекстима. Први број, објављен 2024. године, концепцијски је јасно профилисан и усмерен ка повезивању примењене лингвистике, методике наставе и истраживања у области учења и усвајања српског језика као матерњег, страног, завичајног и нематерњег.

Часопис одликује настојање да на једном месту обједини теоријске увиде, резултате емпиријских истраживања и анализу наставне праксе, те да подстакне савремене методичке приступе у учењу и усвајању српског језика.

Први број обухвата 12 оригиналних научних радова који се тематски могу груписати у две групе:

1. Методика наставе српског као страног, нематерњег и завичајног језика – радови који се баве степеновањем наставних материјала, когнитивним и социolingвистичким аспектима усвајања језика, као и језичким идентитетом ученика у дијаспори и др.

2. Примењена лингвистика и лингводидактичка истраживања – текстови који се баве анализом наставних поступака, контрастивним истраживањима и употребом различитих језичких ресурса у настави, укључујући дигиталне и интерактивне алате, анализу грешака и примену књижевних и радних материјала.

Истраживање Марине Јањић под називом *Језички каледоскоп српске геце у дијаспори: Тришћих, Тришћих, Trišič, Tršic, Тришч, Trcic, trcic и Тришћ* (19–35) бави се проблематиком очувања српског језика и културе у дија-

спори, са посебним освртом на наставу у српским допунским школама у иностранству. Ауторка наглашава важност система образовања и подршке младима у дијаспори како би се очувала веза са српским језиком и културом. Такође истиче да овај образовни контекст носи бројне изазове, међу којима се издваја изразита хетерогеност ученичких група – разлике у нивоу језичке компетенције, дијалекатској основи, као и у стратегијама и путевима усвајања језика.

У раду Весне Крајишник, *Систематизација лексикона у настави српског као страног језика* (35–47), истакнут је значај научно утемељене израде стенованих текстова као дидактичког материјала за учење српског као страног. Нема задржавања на теоријској разлици између лектире и стенованих текстова, већ се проблем поставља у ширем контексту одсуства стандардизованих лексичких корпуса за српски језик по нивоима. Понуђени критеријуми за израду материјала представљају конкретан методички оквир који може бити коришћен у наставној пракси и развоју уџбеничких ресурса.

Рад *Активност и Центар за српски као страни језик на Филолошко-лингвистичком факултету (Крајеве)* (47–61) Милке Николић и Мирјане Обрадовић доноси систематичан преглед развоја Центра за српски као страни језик у периоду од 2015. до 2024. године. Ауторке истичу развој наставних модела, структуру курсева и профил полазника. Вредност рада огледа се у документовању начина на који институционални оквири, кадровска политика и промене у структури полазника утичу на методичке приступе.

Рад Биљане Бабић, Александра Поповића и Александре Савић под називом *Српски као страни језик на Медицинском факултету Универзитета у Бањој Луци* (61–73) анализира наставу српског као страног језика, са посебним освртом на искуства и ставове студената који похађају курсеве српског језика током својих студија. Истраживање има практичну вредност, јер показује у којим областима је потребно унапредити наставу, посебно када је реч о фонетици, падежима и академском вокабулару, али и указује на реалне потребе и тешкоће страних студената у академском окружењу, пружајући емпиријске увиде који могу унапредити методiku наставе српског као страног у стручној и академској комуникацији.

У раду Роберта Боњковског *Астрономско-математичко мерење дана у лингвистичкој српској језика као страног у Пољској* (73–81) анализирају се специфични изазови са којима се пољски студенти сусрећу приликом усвајања српског као страног језика, са фокусом на лексичке јединице за означавање времена. Аутор разјашњава утицај међујезичке хомонимије и „лажних пријатеља”, уз методичке предлоге за превазилажење интерференција. Рад обједињује етимолошки, семантички и дидактички приступ.

У истраживању Наташе Спасић *Предности и недостаци вештачке интелигенције у настави (српског као) страног језика* (81–99) анализирају се савремене тенденције у примени вештачке интелигенције у настави страних

језика, са фокусом на *ChatGPT*, *Gemini*, *Copilot* и др. Ауторка систематизује методичке могућности интеграције ВИ у наставу, указујући на примере примене у креирању наставних материјала, интерактивним вежбама и дијалогским активностима. Такође пружа наставницима јасне и методички утемељене смернице за безбедну и ефективну примену вештачке интелигенције у настави, уз очување креативности и педагошког квалитета.

Никица Стрижак, у раду *Персирање као ђрамајички, ђрајмајички и ињђркулђтурални садржај у настави срђској као сђраној језика* (99–109), разматра усвајање персирања у настави српског као страног језика, посматраног кроз граматички, прагматички и интеркултурни аспект у зависности од постојања или непостојања овог феномена у матерњем језику ученика, као и од културолошког контекста. Ауторка приказује најчешће типове грешака, културолошке неспоразуме и варирања у употреби заменица, ослањајући се на релевантне теоријске modele и емпиријска запажања.

Исидора Јакшић Перовић, у раду *Обрада ђрамајичке у настави Срђској језика као завичајној – макројрисђуј* (109–123), испитује адекватан приступ обради граматике у настави српског језика као завичајног, поредећи макро и микро приступ. Макроприступ, који полази од већих језичких структура и аутентичних контекста, добија предност јер омогућава ученицима развијање језичких вештина кроз интеграцију претходног знања и индивидуалних карактеристика. Микроприступ, заснован на учењу појединачних граматичких јединица, користан је за почетне нивое. Комбиновање макро и микро приступа у настави завичајног језика омогућава ефикасно савладавање граматичких структура и развој језичких компетенција ученика.

Рад Александра Новаковића *Уђбеник за Срђскохрвајски америчке војне школе језика: Уђбенички комђлеј за учење Срђској као сђраној* (123–147), бави се анализом наставних материјала за српски као страни језик у контексту америчке Војне школе језика током 1950-их. Основу чине три тома уђбеника за српскохрватски и три пропратна приручника. Уђбеник је конципиран према интензивном и директном методу учења, са структуром лекција која обухвата дијалоге, граматичку анализу, вежбе, читање и превођење, писање и речник, док приручници служе као допунски материјали. У раду се приказује логична и систематична структура лекција, интеграција граматике, лексике и културолошких садржаја, као и дидактичка релевантност материјала за интензивно учење језика.

Рад Јелене Филиповић *Анализа ђрешака мајђерњих ђговорника словеначкој језика на ђочејном нивоу учења Срђској као сђраној језика* (147–167) приказује грешке словеначких студената на почетном нивоу учења српског језика као страног. Значај истраживања огледа се у томе што указује на која подручја наставници треба да обрате посебну пажњу при креирању дидактичких материјала и како се кроз исправљање грешака и практичне вежбе

студентима омогућава боље савладавање српског језика, што је кључно за њихову будућу академску и професионалну примену језика.

Рад Саре Арве под насловом *Тематизација страхова људем књижевности дела у настави Српског као страног језика* (167–177), бави се тематиком осећања у настави српског као страног језика и значајем развоја лексичке и језичке компетенције за говор и писање о емоцијама. У раду се примењује модел наставне обраде књижевног текста (песме „Страх” Р. Карвера), који комбинује језички и индивидуални развој ученика кроз асоцијативне активности, анализу лексики и граматике, читање и тумачење превода. Ауторка истиче значај књижевности као мотивације, средства за проширење вокабулара и увођење сложенијих језичких структура.

У раду Јелене Павловић Јовановић и Александре Милисављевић *Практична настава административно-правног стила на универзитету – пример скупштина из Пољске* (177–193) анализирана је настава административно-правног стила кроз практичну радионицу на мастер студијама српске и хрватске филологије. Истраживањем радова студената уочене су разлике у језичком знању и владању стилем, нарочито код студенткиња чији матерњи језик није српски. Значај овог рада огледа се у показивању да практична радионица, заснована на аутентичном материјалу и интерактивним методама, успешно развија владање административно-правним стилем и припрема студенте за реалне професионалне ситуације.

Зборник се завршава приказом *Кажијући, радне свеске за српски као страни језик* Александра Новаковића, у издању Филозофског факултета у Нишу, у којем Нина Судимац Јовић истиче да овај наставни материјал представља систематизовано и практично наставно средство које омогућава ефективно усвајање српског језика странцима, доприноси методици наставе српског као страног језика и подржава рад наставника, студената и истраживача у овој области.

Часопис *Лингвометодика* представља значајан корак у унапређењу методике наставе српског језика и ширењу знања у области србистике. Први број пружа систематизован приказ теоријских и практичних аспеката наставе, документује савремене методичке приступе и емпијска истраживања, као и примере добре наставне праксе. Потенцијал за будућност огледа се у могућности да постане водеће национално и међународно место размене научних и методичких искустава из наставе српског као матерњег, страног и завичајног језика.